

56/38, Eidalsvegen 19 og 21 - klage på vedtak om utbedring av avløpsanlegg

---

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
36/26	Hovedutvalg for plan og utvikling	09.06.2026

Kommunedirektørens innstilling

Hovedutvalg for plan og utvikling avslår klagen med henvisning til forurensningsforskriften § 7 om plikt til å unngå forurensning. Avslaget er også begrunnet i gjeldende tilsynsplan, som er politisk forankret.

Vedlegg

- 1 tilsynsplan-kav---hallingdal
- 2 56/38, Eidalsvegen 19 og 21 - Førehandsvarsel om utbetring av avløpsanlegg
- 3 56/38, Eidalsvegen 19 og 21 - vedtak om utbedring av avløpsanlegg
- 4 Klage på vedtak
- 5 Bilder

Saksopplysninger

KAV – Hallingdal har ansvaret for oppfølging av spredt avløp i regionen. Kontoret ble etablert i 2020 for å ivareta kommunenes forpliktelser etter forurensningsregelverket, knyttet til avløpsanlegg med kapasitet inntil 2000 personekvivalenter (pe). Et av våre viktigste arbeidsområder er opprydding i spredt avløp. Mange eldre anlegg oppfyller ikke dagens krav til rensing og utslippskontroll, og det er derfor nødvendig med systematisk tilsyn og oppfølging. Som ledd i dette arbeidet tar slamtømmer bilder av anleggene i forbindelse med tømning. Bildedokumentasjonen gir oversikt over hvilke anleggstyper som er i bruk, og danner grunnlag for faglige vurderinger av teknisk tilstand og oppbygning. Historisk har det vært vanlig å etablere avløpsanlegg uten tett bunn, for å sikre naturlig infiltrasjon til

grunnen. Når jorda etter hvert blir mett, opphører denne effekten. For å opprettholde den hydrauliske kapasiteten ble det i mange tilfeller etablert ekstra infiltrasjon eller flere kummer. Slike løsninger medfører miljømessige utfordringer: Når avløpsvann ledes dypt ned i grunnen uten tilførsel av oksygen, brytes næringsstoffene dårligere ned. I stedet transporteres de videre med grunnvannet og kan til slutt nå vassdrag og bekker. Dette bidrar til forurensning og økt næringsbelastning i vannmiljøet.

Anlegget på eiendom 56/38 med adresse Eidalsvegen 19 og 21 er bygget opp med kumringer, slik det var vanlig før glassfibertankene ble tatt i bruk. Mellom kumringene er det ofte benyttet gummipakninger. Disse utsettes for et fuktig og aggressivt miljø og vil over tid forringes, noe som kan føre til lekkasjer fra anlegget. Avløpsvannet ledes videre til en infiltrasjonsgrøft. Denne typen anlegg er i henhold til gjeldende tilsynsplan prioritert for utbedring, for å kunne oppfylle kravene som følger av forurensningsforskriften. I 2019 ble det registrert avvik fra slamtømmer den 02.07.2019 i form av høyt nivå, noe kan skyldes tett eller ødelagt infiltrasjon, feil dimensjonering i forhold til bruken, inntrenging av fremmedvann, eller tekniske mangler som sprekker, lekkasjer eller manglende rensing. Slike forhold fører til raskere oppfylling av slamavskiller eller tank og er ofte et tegn på at anlegget bør vurderes for utbedring eller utskifting.

Den 07.08.2023 ble det sendt forhåndsvarsel om utbedring av avløpsanlegg. Dette med bakgrunn i at slamtømmer registrerte avvik under tømning på eiendom 56/38 med adresse Eidalsvegen 19 og 21 den 27.07.2023. Avviket dokumenterte en eldre betongkum av typen anlegg som nevnt over er prioritert for utbedring. Eier ble også informert om at det kommunale avløpsnett ligger ca. 180 meter fra eiendommen. Krav om utbedring av avløpsanlegg er også gitt til naboeiendommene Eidalsvegen 39, 48, 49 og 53. Det kan derfor være fornuftig å vurdere tilknytning til det kommunale nettet fremfor å etablere flere nye private avløpsanlegg. Samtidig er det vurdert som urimelig å stille krav om kommunal tilknytning i denne omgang, men kommunen oppfordrer likevel til å vurdere denne løsningen.

Den 09.05.2025 ble det gjort vedtak om utbedring av avløpsanlegg da det ikke var kommet noen merknader til vedtaket.

Den 25.05.2025 klaget eier på vedtaket. Klagen er fremmet innen fristen i tråd med forvaltningsloven. Eier viser til at eiendommen ble rammet av flommen Hans, og peker på høye kostnader og praktiske utfordringer ved tilkobling til offentlig nett. Det anføres at det eksisterende anlegget fungerer tilfredsstillende. Det er lagt ved bilder og informasjon om eksisterende anlegg, men klagen inneholder i liten grad faglig begrunnelse for at anlegget tilfredsstiller kravene i forurensningsforskriften. Klagen fremstår i hovedsak som en generell misnøye med vedtaket. Dersom tilkobling til offentlig avløp etter kommunens vurdering anses som urimelig kostbart, vil utbedring eller etablering av nytt privat avløpsanlegg være

alternativet. Fristen som normalt settes for gjennomføring av nødvendige tiltak er to barmarkssesonger fra vedtaksdato, noe som vurderes å gi tilstrekkelig tid til både planlegging og økonomisk tilrettelegging for tiltakshaver.

Det følger av lovverket at det er eiers ansvar å ha et godkjent avløpsanlegg. Et infiltrasjonsanlegg har normalt en levetid på 20–40 år, særlig med tanke på fosforbinding i jordsmonnet. Når jordsmonnet er mettet, vil det ikke lenger holde tilbake næringsstoffer. Man skal alltid benytte best tilgjengelig teknologi. Naturen er en av de mest effektive måtene å rense næringsstoffer på og muliggjør gjenbruk, men også den har en begrenset levetid før jordsmonnet blir mettet og tiltak må iverksettes. I noen tilfeller, særlig ved eldre avløpsanlegg, vil det være nødvendig å skifte ut alle komponenter.

Saken var til behandling i Hovedutvalg for plan og utvikling 19.08.25, sak 42/25. Utvalget fattet følgende omforente forslag: KAV inviteres til neste utvalgsmøte for å gi orientering om prosesser rundt utskifting av private avløpsanlegg. Saken utsettes til orientering er gjennomført.

Overordnet plan:

Pålegg om opprydding i spredt avløp ble sendt fra Miljødirektoratet i 2019. Grunnlaget for arbeidet er forurensningsloven og forurensningsforskriften. Kommunens arbeid med opprydding i spredt avløp følger en tilsynsplan som er politisk forankret.

Økonomiske konsekvenser:

Det er ingen økonomisk konsekvens for kommunen.

Den økonomiske konsekvensen for eier er den samme som for andre som i disse dager får krav om utbedring av private avløpsanlegg. Den reelle økonomiske belastningen anses ikke som stor, ettersom et utdatert avløpsanlegg vil redusere eiendommens verdi. Utbedring av anlegget vil dermed bidra til å øke verdien.

Miljøkonsekvenser:

Utbedring av avløpsanlegg vil gi en positiv miljøeffekt, ettersom mer fosfor og næringsstoffer fjernes fra avløpsvannet.

Vannforskriften stiller krav til miljømål for vassdrag. For å nå – eller opprettholde – minst god økologisk tilstand i vassdragene, må opprydding i spredt avløp prioriteres. Det ble derfor i 2019 sendt ut brev om å sette dette arbeidet høyt på agendaen.

Vurdering:

I samsvar med forurensningsloven og kravene i forurensningsforskriften, som trådte i kraft i 2007, stilles det krav om minst 90 % rensing av fosfor og 90 % rensing av organisk stoff.

I Nesbyen, og flere andre kommuner i Norge, finnes det mange eldre avløpsanlegg som ikke tilfredsstillers dagens krav. Opprydding i slike anlegg har i liten grad vært prioritert. Så lenge vannet forsvinner når man trekker ned i toalettet, antar mange at anlegget fungerer – men dette gir ikke nødvendigvis et korrekt bilde av renseevnen.

Da forurensningsforskriften kom i 2007, skulle kommunen ha igangsatt arbeid med opprydding i spredt avløp. Forskriften pålegger kommunen tilsynsplikt for å følge opp forurensningssituasjonen i eget område.

I 2019 sendte Miljødirektoratet ut et skriv til kommunene med påminnelse om at alle avløpsanlegg må oppfylle kravene i forskriften innen 2027–2033 for at målene i vannforskriften skal kunne nås. Bakgrunnen er blant annet at vannkvaliteten gradvis forverres nedover mot Oslofjorden, og at det også kan være lokale utfordringer med å oppnå miljømålene.

Vassdragene i Hallingdal er i tillegg sterkt modifisert gjennom kraftregulering, noe som medfører at vi tidvis har lav vannføring. Dette gjør det ekstra viktig å redusere tilførselen av næringsstoffer og forurensning.

På bakgrunn av dette ble KAV – Kommunalt avløpstilsyn og vannforvaltning – etablert, med tilsynsmyndighet i fem kommuner, blant annet for å rydde opp i spredt avløp.

Det aktuelle anlegget vurderes som prioritert for utskifting, da det ikke tilfredsstillers gjeldende forskriftskrav. Vurderingen bygger på anleggets sannsynlige alder, utførelse, og at det over flere år er registrert avvik på anlegget fra slamtømmer.

Å kvitte seg med avløpsvann er ikke det samme som å rense det. Naturen kan være en svært god rensesmekanisme – men bare dersom anlegget er riktig bygget og i teknisk forsvarlig stand.